

**DAS
LEBEN**

AM

HAVERKAMP

Jaarverslag 2023

Inhoudsopgave

pag. 3	Inleiding
pag. 3	Algemene gegevens
pag. 3	Rechtspersoon
pag. 3	Doelstelling
pag. 3	Samenstelling Bestuur
pag. 3	Raad van Advies
pag. 5	Organisatie
pag. 5	Achtergrond
pag. 5	Visie en missie
pag. 6	Profiel en positie
pag. 7	Programma 2023
pag. 7	Inleiding
pag. 7	1. Philipp Schueller - <i>Procrustinacean</i>
pag. 8	2. Bodil Ouédraogo i.s.m. BK Owusu - <i>Framed Intimacy</i>
pag. 12	3. Pauline Oosterhoff i.s.m anderen - <i>Nails</i>
pag. 15	4. <i>The Side Eye</i> - gecureerd door Yannik Güldner
pag. 17	5. <i>Screening Alter Ego's</i>
pag. 19	Samenwerkingspartners
pag. 19	Publiek en communicatie
pag. 19	Communicatiestrategie en doelgroep
pag. 20	Publiciteit
pag. 21	Publieksbereik
pag. 21	Ontvangsten en indirect bereik
pag. 21	Diversiteit en inclusie
pag. 22	Bedrijfsvoering
pag. 22	Personeel en bestuur
pag. 22	Fair practice
pag. 23	Financiën en jaarrekening
pag. 23	Financiële positie
	appendix: Jaarrekening

Inleiding

Dit is het jaarverslag van Das Leben am Haverkamp over het jaar 2023. We kijken terug op een jaar waarin we een avontuurlijk en gevarieerd programma hebben kunnen maken. Waar we in 2022 nog als niet-structureel gefinancierd initiatief middels improvisatie en projectsubsidies een publieksprogramma op poten hebben gezet, konden we dat in 2023 doen met de steun van de 1-jarige activiteiten subsidie van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en project subsidies van Gemeente Den Haag, Stroom Den Haag en het Cultuurfonds. Dit heeft geresulteerd in een reeks experimentele samenwerkingen met makers en partners. In dit jaarverslag brengen we de resultaten van deze samenwerkingen in beeld.

Diverse makers sloten zich dit jaar gedurende een paar maanden aan bij het collectief Das Leben am Haverkamp. Elk van deze makers heeft een eigen relatie tot mode, kostumering en kleding, benaderd vanuit diverse achtergronden. Gedurende een werkperiode onderzochten ze de potentie van mode als maatschappelijke verbinder of belichaamde onderzoeksmethode. In de vorm van tentoonstellingen, film screenings, performances en een nagelsalon, deelden zij hun zienswijze met het publiek.

Het publieksprogramma van 2023 bestond uit vijf activiteiten:

1. Philipp Schueller, *Procrustinean*, januari - maart 2023
2. Bodil Ouédraogo en Bram Owusu, *Framed Intimacy*, maart - april 2023
3. Pauline Oosterhoff, *Nails*, april - juni 2023
4. Yannik Güldner, *The Side Eye*, juli - september 2023
5. Gevel Screening: *Screening Alter Ego's*, oktober - december 2023

Algemene gegevens Rechtspersoon

Statutaire naam:	Stichting Das Leben am Haverkamp
Rechtsvorm:	Stichting
KvK nummer:	85746908
Datum van oprichting:	07-03-2022
Vestigingsplaats:	Den Haag
Adres:	Stille Veerkade 19 2512 BE Den Haag
Website:	daslebenamhaverkamp.com

Doelstelling

Stichting Das Leben am Haverkamp heeft, met uitsluiting van winstoogmerk, ten doel:

- a. het aanjagen van hedendaagse, interdisciplinaire en cross disciplinaire kunst en cultuur; en
- b. al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

De stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door het tonen en ontwikkelen van kunstprojecten en interdisciplinaire culturele producties, het creëren van interactie met publiek, kennisdeling en het bevorderen van reflectie op de makers.

Bestuur

- Anouk van Klaveren (voorzitter), in functie sinds 07-03-2022
- Dewi Bekker (penningmeester), in functie sinds 07-03-2022
- Christa van der Meer (secretaris), in functie sinds 07-03-2022
- Gino Anthonisse (algemeen bestuurslid), in functie sinds 07-03-2022

Raad van Advies

In 2023 is een Raad van Advies aangesteld die 2 à 3 keer per jaar bijeen komt om te adviseren over de inhoudelijke koers en organisatorische vraagstukken.

De Raad van Advies bestaat uit:

- Clara Pallí Monguilod (artistiek directeur en curator 1646)
- Mickey Yang (kunstenaar)
- Philipp Schueller (Interdisciplinaire modemaker en mode docent Gerrit Rietveld Academie)
- Rachid Naas (commercieel en artistiek adviseur in de modesector)

entree Das Leben am Haverkamp

goudsmeden in de werkplaats van Das Leben am Haverkamp

Organisatie

Achtergrond

Stichting [Das Leben am Haverkamp](#) komt voort uit het makerscollectief Das Leben am Haverkamp (opgericht in 2014) bestaande uit Christa van der Meer, Dewi Bekker, Gino Anthonisse en Anouk van Klaveren. Onze gezamenlijk fascinatie voor kostuum en de onbevattelijke en absurde logica waarop mode drijft, staan centraal in een gezamenlijk zoeken naar de invulling en betekenis van het beroep modeontwerper, in een tijd waarin er meer kleding in omloop is dan we kunnen verslijten. Afgestudeerd als modeontwerpers ten tijde van een ecologische crisis, heeft ons doen besluiten ons steeds verder te distantiëren van mode als commerciële industrie, en onze werkzaamheden steeds meer als interdisciplinaire kunstenaarspraktijken in te richten waarmee we mode als cultureel fenomeen ontleden.

textiel bewerking in de werkplaats van Das Leben am Haverkamp

We zien ons collectief niet als een kledingmerk met gelijke merkvisie, maar als een levenspakt tussen de leden die zich proberen te verhouden tot de grillen en aantrekkingskracht van mode. Onze naam, die klinkt als een obscure Duitse soapserie, staat symbool voor hoe we onze onderlinge dynamiek graag zien: onze individuele en gezamenlijke makerspraktijken lopen soms parallel aan elkaar en soms door elkaar heen. Deze samenwerkingsvorm vertaalt zich naar het creëren van zowel individueel gedreven projecten als gezamenlijke projecten onder de paraplu van het collectief en het vrijelijk delen van ideeën, zonder de eigen identiteit als maker te verliezen. Daarnaast delen we apparatuur, kansen, kennis en publiek en kunnen we rekenen op elkaars onomwonden opbouwende kritiek. Ook betekent dit verbond: geen ego maar kwetsbaarheid, geen competitie maar samenwerking, geen carrière climax maar een lange adem, geen mode-imperium maar menselijke ontmoeting.

De hiërarchische modesector verkeert in een crisis en we hebben dit vanuit onze makers positie altijd als een kans gezien om te experimenteren met alternatieve productiemethoden, samenwerkingsmodellen, presentatievormen en interdisciplinaire uitwisseling. We merken dat, met ons, veel (pas afgestudeerde) modeontwerpers passen voor een baan in de mode-industrie, omdat zij hier geen onderdeel van willen uitmaken. Steeds meer ontwerpers kiezen een autonome positie, die reflecteert en maatschappelijke thema's onderzoekt door de lens van mode, zonder daar direct een commercieel kledingproduct aan te koppelen. Het gezamenlijk prototypen van een nieuw soort modepraktijk is een missie die we steeds breder zijn gaan benaderen.

Visie en Missie

We zien het vormgeven van een infrastructuur voor alternatieve modepraktijken als een gedeelde verantwoordelijkheid van makers, waar we met ons initiatief en activiteitenprogramma aan bij willen dragen. We geloven dat mode als belichaamde onderzoekspraktijk waardevolle perspectieven kan bieden op maatschappelijke kwesties. We zijn ervan overtuigd dat mode als toegankelijke en aantrekkelijke kunstvorm een betekenisvolle bijdrage kan leveren aan het publieke debat.

Ons programma komt voort uit onze collectieve waarden en is een verlengstuk van een gezamenlijke fascinatie voor kostuum en de onbevattelijke, absurde logica waarop mode drijft. Via tactiele kostuums, sculpturen, installaties en performances onderzoekt ons programma de aanzuigende werking van luxury en het gekostumeerde rollenspel dat ook wel het dagelijks leven wordt genoemd. Vervreemding, absurdisme en humor zetten we in als gereedschap om een kritische en onderzoekende blik te werpen op de hyperkapitalistische maatschappij waarin we leven, identiteitsvraagstukken aan te snijden en te reflecteren op wat het betekent om mens te zijn in de 21e eeuw. Juist mode is in haar essentie nauw aan deze thema's verbonden.

Ons initiatief heeft de vorm van een artist-run space: een plek waar intieme ontmoetingen tussen maker, publiek en presentatie samenkomen. Met mode en het menselijk lichaam als vertrekpunt, faciliteren we experimentele samenwerkingen met aangrenzende disciplines, zoals beeldende kunst, film, muziek, performance en sociale wetenschap.

We zijn met name geïnteresseerd in makers waarvan de praktijk in ontwikkeling is. Ze zijn pas afgestudeerd of bevinden zich op een kantelpunt in hun praktijk. In het werkproces geven we de geprogrammeerde makers veel vertrouwen op basis van hun

eerder gerealiseerde projecten. Experiment staat daarin voorop en we vinden het heel belangrijk dat er ruimte is om te falen. We moedigen makers aan zich gepassioneerd te storten op iets waarvan ze de uitkomst nog niet kunnen kennen en we moedigen hen aan om samenwerking aan te gaan en uitwisseling op te zoeken met publiek. Afhankelijk van de geselecteerde maker kan de uitkomst bestaan uit o.a. een performancereeks, tentoonstelling, workshop, lezing of diner.

Vanuit de bovenstaande uitgangspunten vloeien onze kerntaak en doelen voort:

- Een platform bieden aan praktijken op het snijvlak van mode en aanverwante disciplines die vanuit steeds wisselende perspectieven een bijdrage leveren aan maatschappelijke vraagstukken.
- Aantrekkelijkheid van mode, kostuum en beauty inzetten als toegankelijke kunstvorm om complexe hedendaagse thema's, zoals identiteit en hyperkapitalisme, invoelbaar te maken bij een breed publiek.
- Klimaat creëren waarin ruimte ontstaat voor interdisciplinaire samenwerking, experiment en onderzoek, waarin onverwachte verbanden kunnen ontstaan tussen mode en maatschappij.

Profiel en Positie

Onze artist-run space is gelegen op een gunstige plek aan de rand van het centrum van Den Haag, Stille Veerkade 19. Het pand, bestaande uit verschillende lagen, biedt ons de mogelijkheid om de ruimte als werkplaats en expositieruimte te gebruiken. Als makers hebben we altijd een grote voorliefde voor materialiteit en ambacht gehad, we geloven in de kracht van het tastbare en in denken door te maken. Zowel in de activiteiten als de manier waarop we het publiek benaderen ligt deze doeners-focus besloten; bij voorkeur is het publiek nooit een passieve by-stander, maar wordt deze uitgenodigd om te maken, te ervaren en deel te nemen.

Voor ons programma nodigen diverse makers uit om een tijdje bij ons te werken en werk te tonen, of een nieuw experimenteel project te ontwikkelen. Elke activiteit bestaat uit een publiekspresentatie die vooraf wordt gegaan door een werkperiode van een aantal weken. Deze aanloopfase naar de openstelling voor publiek zien we als integraal onderdeel van ons programma; hiermee bouwen we aan netwerken en uitwisseling tussen makers. De makers kunnen tijdens deze periode gebruik maken van zowel onze projectruimte (5 meter hoge witte ruimte van 30 m²), als onze werkplaats en apparatuur. De faciliteiten die we hebben zijn: textielwerkplaats met diverse industriële strijk- en naaimachines, leerbe-

werkingsgereedschap, hout/metaal werkplaats met diverse zaag- en schuurapparatuur, werkbank voor edelsmeden en miniatuurbouw, ververij, keramiekoven, ruimte voor gieten en mallen maken, bibliotheek. In het maakproces begeleiden wij de makers met ambachtelijke kennis en vaardigheden die wij de afgelopen tien jaar binnen het collectief hebben verzameld. Daarnaast helpen we de maker hun idee te vertalen naar publiekpresentatie, en zoeken we per project naar passende partners.

werkplek, foto door Das Leben am Haverkamp

We plaatsen ons initiatief tussen FASHIONCLASH, State of Fashion, Current Obsession en Warehouse die allen op verschillende manieren bijdragen aan de infrastructuur voor een nieuw type modepraktijk. Binnen dit veld hebben ze allen een eigen focus: het bieden van een jaarlijks festival met nadruk op jong talent en verschillende presentatievormen ([FASHIONCLASH](#)), modebiënnale met internationale gastcuratoren ([State of Fashion](#)), programma's aanjagen op het gebied van sieraad en identiteit door landelijk musea en presentatieplekken aan elkaar te verbinden ([Current Obsession](#)), en benadering van mode vanuit een theoretisch kader en publishing ([Warehouse](#)). Wij vullen dit veld aan met een artist-run space; een instellingsvorm die binnen de beeldende kunst gebruikelijk is maar niet zozeer binnen de ontwerpsector. Op deze permanente, fysieke plek komen maken, publiek en presentatie samen.

Naast deze mode initiatieven voelen we ons verwant aan plekken als [1646](#) (experimentele kunstruimte met immersieve presentatievormen), [Marres](#) (huis voor hedendaagse cultuur) en het Griekse [ATOPOS](#) (centrum voor hedendaagse visuele cultuur). Het zijn podia met immersieve en experimentele presentatievormen, waar de scheiding tussen autonome en toegepaste kunst niet wordt gemaakt.

In Den Haag hebben we het juiste klimaat gevonden om ons initiatief te runnen. Er is een levendig cultureel veld met veel ruimte voor broedplaatsen en kunstenaarsinitiatieven. We zijn een van de weinige instellingen in de regio die ons programma vanuit een design achtergrond vormgeven en in het specifiek mode. Met dit unieke profiel streven we ernaar om binnen het culturele aanbod een stabiele factor te worden die het mode-domein versterkt op zowel nationaal als regionaal niveau.

Programma 2023

Inleiding

Met het jaarprogramma 2023 zijn we er in geslaagd om meer continuïteit in het programma te bereiken en hebben we ons initiatief verder geprofessionaliseerd. Deze professionalisering heeft zich hoofdzakelijk gericht op het buiten de eigen kringen treden van het initiatief, zowel op het gebied van publiek, als in de betrokken makers en programma. Hiermee hebben we de focus kunnen verschuiven naar een meer maatschappelijk belang waarin we onze visie hebben vertaald naar een breder gedragen initiatief.

Jaarlijks kiezen we een thema dat nauw verbonden is met het artistiek inhoudelijk uitgangspunt van Das Leben am Haverkamp. We koppelen dit thema aan makers die een geheel eigen invalshoek en achtergrond met zich meebrengen waarmee zij zich tot het onderwerp verhouden.

Bij elke activiteit hebben we in overleg met de maker een passende randprogrammering gemaakt. De randprogrammering geeft de mogelijkheid om meer context of verdieping te bieden of juist nog een extra perspectief toe te voegen op het onderwerp dat in de activiteit wordt aangesneden. Dit kan bijvoorbeeld een lezing, performance of filmvertoning zijn.

Het jaarthema van 2023 was: Speculative Bodies.

In het jaarprogramma Speculative Bodies zoomden we in op hoe kleding, vermommingen en lichaamsextensies het lichaam transformeren. De betrokken makers reflecteren op identiteitsvragen die het gevolg zijn van het huidige tijdsgewricht. Via

materialiteit, een “what-if” benadering en absurdistische rollenspellen onderzoeken ze hun positie in de wereld. Makers die we uitnodigen werpen via uiteenlopende praktijken een filosofisch of kritisch perspectief op identiteit. Ze onderzoeken het menselijke versus het onmenselijke, het vertrouwde versus het vreemde, het ik versus de ander. Via alterego's, lichaamsverhullingen en nepnagels werpen zij een blik op wat het betekent om mens te zijn in 21e eeuw. Ecologische vraagstukken en kapitalistisch ongemak werden niet geschuwd. Humor, vervreemding en tactiliteit worden ingezet om de status quo te evalueren, bruggen te slaan en vergezichten te schetsen. Met onze werkplaats, de projectruimte, de buitengevel en het Haagse Chinatown als speelveld, hebben we het publiek onderdeel gemaakt van hun gedachteprocessen en hen ondergedompeld in de geschetste wereld.

Het programma bestond uit 5 programmaonderdelen die we hieronder verder toelichten.

1. Philipp Schueller - *Procrustinean*

werkperiode : januari - maart
openstelling: 10-19 maart

Das Leben am Haverkamp heeft Philipp Schueller (1983) uitgenodigd om een vervolg te geven aan zijn onderzoek naar de symbiotische relatie tussen de mens en de zee. Met zijn onderzoek, dat vaak de vorm aanneemt van visuele narratieven en mode, streeft Schueller naar meer empathie met de natuur en haar schepsels.

In het onderzoeksproject *Procrustinean*, dat Philipp Schueller begon tijdens zijn verblijf aan de Jan van Eyck Academie, trekt Philipp Schueller parallellen tussen de dwangmatige zucht naar ‘het nieuwe’ in mode en een diepgewortelde drang tot evolutie. In beeldende installaties en performances

Procrustinean, Philipp Schueller

Performance bij *Procrustinacean* tijdens Hoogtij, Philipp Schueller

Performance bij *Procrustinacean* tijdens Hoogtij, Philipp Schueller

vergelijkt hij de mens die zijn kleding afdankt met andere levensvormen die hun huid verliezen of een metamorfose ondergaan. Daarin speculeert hij over toekomstige 'modesoorten' en hoe kleding van vorm kan veranderen nadat het het menselijk lichaam verlaat. Zijn specifieke fascinatie gaat uit naar de degenkrab: een dier wiens blauwe bloed een belangrijke virus-detector bevat en daarom wordt gemolken door de farmaceutische industrie. Omdat het bloed een onmisbaar bestanddeel is in elk vaccin is onze afhankelijkheid van dit dier groot en kan het de teloorgang van deze soort betekenen, maar ook die van de onze. In de tentoonstelling, bestaande uit objecten, performance, participatie en conversatie, nodigde Schueller het publiek uit om het verhaal van het dier te internaliseren en onze onderlinge afhankelijkheid te erkennen.

Performance bij *Procrustinean*, Philipp Schueller, 2023

Procrustinean, Philipp Schueller

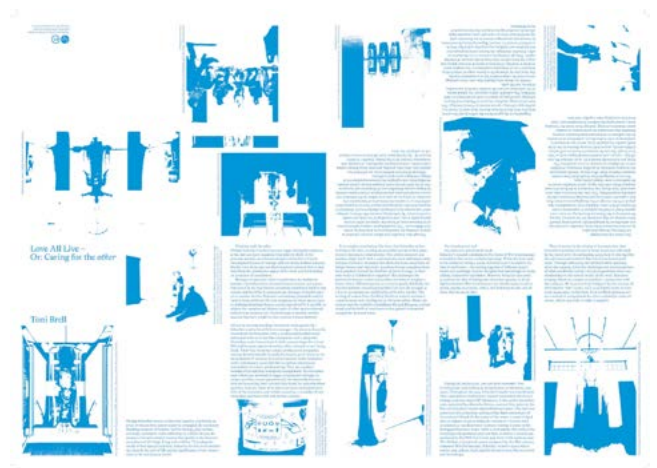
Philipp Schueller heeft gedurende zijn werkperiode gebruikt om zijn fascinatie voor de degenkrab verder uit te werken. In samenwerking met Andrea Karch (grafisch ontwerp) en Suzanne Bernhardt (fooddesign) ontwikkelde hij LAL, een fel blauw gekleurd drankje dat refereert aan het bloed van de degenkrab en bijbehorende visuele uitingen. Het beeldmerk en de communicatie doen denken aan reclame voor een energiedrank. LAL staat voor 'Love All Life', een dubbelzinnig motto dat zowel voor empathie als exploitatie zou kunnen staan. De

uren van artistieke begeleiding hebben we ingezet om samen met Philipp twee waterdispensers te transformeren tot LAL koelers. Samen met Anouk van Klaveren werd gewerkt aan sculpturale degenkrabben en Dewi Bekker introduceerde Philipp in de techniek van het siliconen gieten. Deze techniek werd gebruikt om glimmende blauwe plassen "bloed" te simuleren en het glibberige uiterlijk van de krab.

In de tentoonstelling kwam dit samen tot kantoorachtig aandoende waterdispensers die overgenomen leken door de degenkrab en andere zeedieren (gekleid en glanzend van een druipende silicone laag) waarin het felblauwe drankje zat. Het publiek kon dit drankje drinken. Elk weekend organiseerden we een performance, dat de vorm had van een ambigue lanceringsevenement. Daarnaast waren eerder gemaakte textiele werken te zien, die het midden hielden tussen kleedkamer, preekstoel en garnalenkostuum. Vanuit deze plek sprak Philipp het publiek toe.

In zijn performance gaf Philipp een performative lecture waarin hij op humoristische wijze reflecteert op zijn voormalige carrière als modeontwerper, zijn morele bezwaren en het lot van de degenkrab binnen de farmaceutische industrie.

Daarnaast ontwikkelden we een publicatie en artist talk in samenwerking met Warehouse Amsterdam. In hun serie van wrapping papers met het thema *Clothes in Context*, werd Philipp gekoppeld aan kunstenaar Toni Brell. Op 8 maart vond een artist talk plaats waarin Philipp Schueller, Dewi Bekker en Anouk van Klaveren in gesprek over het maakproces. Elisa van Joolen (Warehouse) trad op als moderator.

publicatie over *Procrustinean* i.s.m. Warehouse

[klik hier om de publicatie te bekijken.](#)

2. Bodil Ouédraogo i.s.m. BK Owusu - *Framed Intimacy*

werkperiode: maart - april

openstelling: 6-9 april, als onderdeel van Rewire Festival

Bodil Ouédraogo (1996) is een beeldend kunstenaar en modeontwerper die met haar werk de culturele context van kleding onderzoekt. Haar Nederlands-Burkinese achtergrond beweegt haar om verschillende culturele perspectieven op identiteit te bevragen. Tijdens Rewire Festival presenteert ze *Framed Intimacy*: een filminstallatie waarin sculptuur, video, beweging en muziek versmelten. Bram Owusu componeerde muziek voor deze installatie op basis van diverse samples van onder andere een toespraak van Martin Luther King.

Met een familie erfstuk als vertrekpunt, een houtgesneden West-Afrikaans sculptuurtje uit de collectie van haar vader, zoekt ze naar verbondenheid met haar wortels. Door de sculptuur uit te vergroten en op het lichaam van dansers te plaatsen, geven ze gestalte aan de verborgen verhalen die in het object besloten liggen. Dit resulteert in een visueel en auditief onderzoek over poseren en positioneren; een verlangen naar wie ons voorgingen.

Framed Intimacy werd ontwikkeld in opdracht van Das Leben am Haverkamp en Rewire Festival. Het maakt deel uit van een langdurige samenwerking tussen de twee platforms, waarmee ze ruimte creëren voor experimentele crossovers tussen mode, performance en muziek.

[Klik hier om de film *Framed Intimacy* te zien.](#)

Het werkbudget gaf Bodil de kans om een professioneel team om zich heen te verzamelen. In de werkperiode produceerde zij een film, waarin vijf verschillende lichamen interacteren met een door haar vervaardigde sculptuur. Deze vijf mensen waren een combinatie van professionele dansers, amateur dansers en de vader van Bodil, die zich allen op een bepaalde manier verbonden voelen met de West-Afrikaanse geschiedenis. Ze gaf de dansers de opdracht om met hun bewegingen een relatie aan te gaan met de door haar gemaakte sculptuur. De regie van de film was in handen van Anne Lakeman.

In de laatste week van de werkperiode installeerden we het werk in onze projectruimte. De filminstallatie had een monumentaal en sacraal karakter. Dit kreeg vorm door een verduisterde, symmetrisch ingerichte ruimte, met in de lucht hangende diagonaal geplaatste projectiedoeken met een doorsnede van zo'n 4 meter waarop de video's van dansende lichamen

geprojecteerd werden. In het midden, tussen de twee projectiedoeken in, hing het tot menselijk formaat opgeblazen beeldje, dat we in gebundeld licht lieten schitteren.

Ook het originele West-Afrikaanse beeldje dat hier de bron van was, hing in een plexiglazen box aan de zijkant aan de muur. De muziek gecomponeerd door Bram Owusu zoog bezoekers via de benedenverdieping de ruimte in. De ritmische samples afgewisseld met toespraken was indringend.

De looptijd van de film en muziek was 8 minuten, doorlopend te bezoeken tijdens het Rewire Festival. Audioapparatuur en installatie werd verzorgd door het Rewire team. Het eindresultaat leende zich uit-

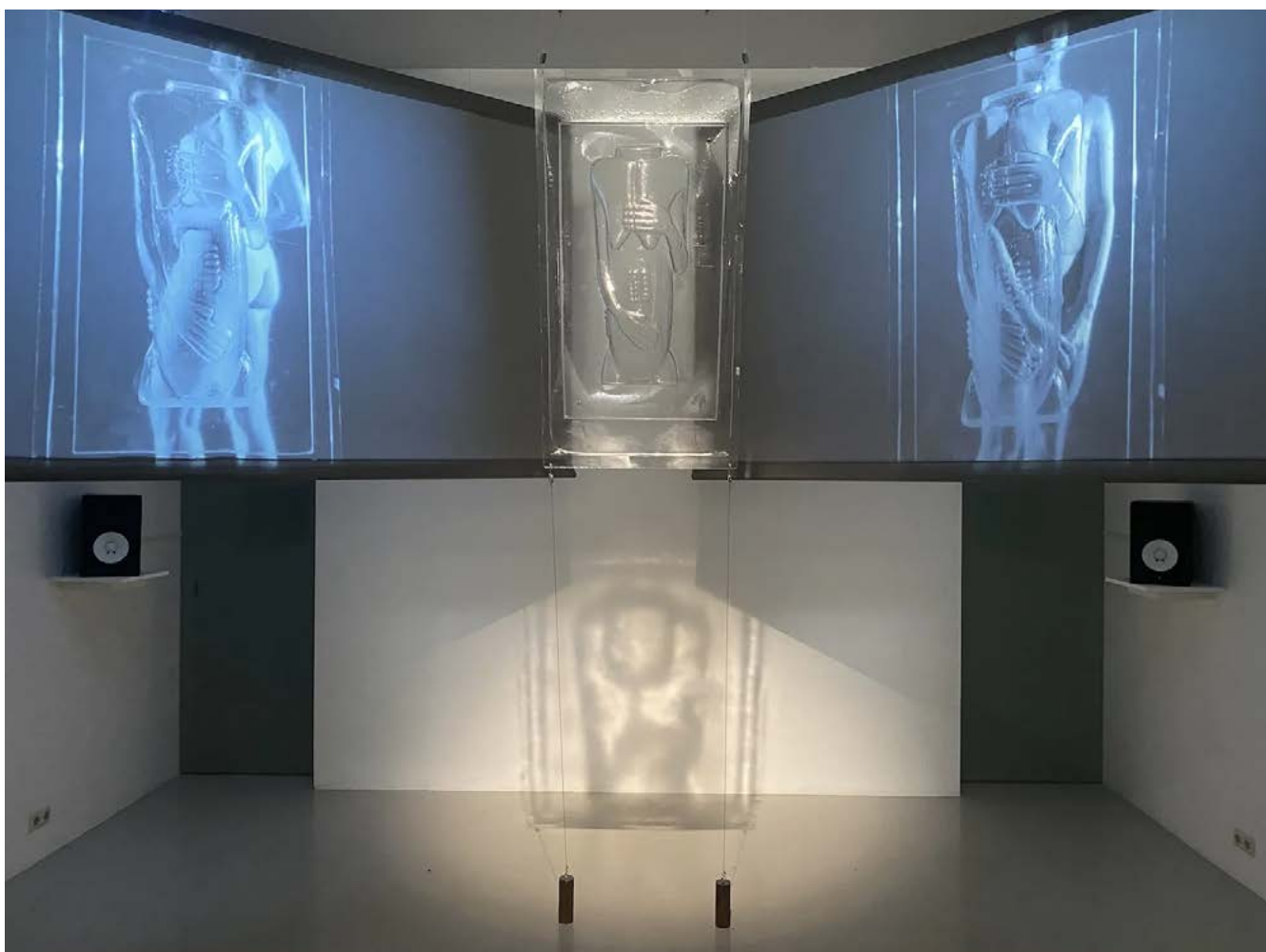
Framed Intimacy door Bodil Ouédraogo tijdens Rewire Festival, foto temet.studio, 2023

ermate goed voor het publiek van Rewire Festival; de aansprekende muziek in combinatie met de visueel indringende beelden zorgden voor veel positieve en nieuwsgierige reacties.

Na het festival heeft Bodil het project *Framed Intimacy* getoond bij Dutch Design Week, Unfair en Glamcult store.

Still uit videowerk *Framed Intimacy*, Bodil Ouédraogo, 2023

Framed Intimacy door Bodil Ouédraogo tijdens Rewire Festival

3. Pauline Oosterhoff i.s.m anderen - *Nails*

werkperiode: april - mei
openstelling: 26 mei t/m 4 juni

Pauline Oosterhoff benut haar werkperiode bij Das Leben am Haverkamp om vervolg te geven aan het eerder door haar ontwikkelde project *Nails*, waarin zij als kunstenaar en sociaal wetenschapper de beladen dynamiek van de schoonheidsindustrie, etniciteit en migratie verkent. Gelegen in Chinatown, Den Haag, op steenworp afstand van talloze nagelsalons, heeft Das Leben am Haverkamp haar uitgenodigd om haar onderzoek naar de migratieroutes van nagelartiesten in de lokale omgeving van ons initiatief voort te zetten. Dit leverde een heel spannende locatie-specifieke interventie op.

Gedurende 2 weken transformeerden ons atelier tot een tijdelijke, daadwerkelijk operende nagelsalon, in samenwerking met Vietnamese en Nederlands-Vietnamese nagelkunstenaars Lê Đình Đức, Ngọc Đào (Sharon), Nguyễn Minh Thư (Ming-Shih Juan), Nhung Bùi Hồng en Trần Thị Thanh Hương.

Nails, Pauline Oosterhoff i.s.m anderen, foto temet.studio, 2023

Nagelstudio tijdens *Nails*, Pauline Oosterhoff i.s.m anderen, foto Huang Nguyen, 2023

In deze nagelsalon was een nagelbehandeling geen anonieme transactie. Door korte documentaires te maken over de Nederlands-Vietnamese nagelartiesten, maak je als bezoeker kennis met migratiegeschiedenis van de nagelkunstenaar die op dat moment jouw nagels lakt.

Met deze individuele, unieke persoonlijke verhalen en intieme ontmoeting opent Pauline Oosterhoff de deur naar een groter verhaal over Vietnamese arbeidsmigratie en de verwevenheid met de nagelsalonindustrie, dat zij in kaart brengt met haar langlopende onderzoek. Het werk is een ode aan de culturele en economische bijdragen van Vietnamese migranten en vluchtelingen. Pauline vraagt in de installatie echter ook onze aandacht voor de zwarte bladzijden van deze migratiegeschiedenis. *Nails* zoekt de nuance in het debat rondom arbeidsmigratie en spoort het publiek aan om de anonimiteit en onzichtbaarheid van onze sociaal-commerciële interacties te ontrafelen.

De werkperiode benutte Pauline om contact te leggen met lokale nagelartiesten. Ze maakten diverse filmportretten van nagelkunstenaars van VN HappyNails (Thomsonlaan, Den Haag) en Gala Nails (Vlamingstraat, Den Haag).

Samen met Nguyễn Minh Thư richtten we het voorportaal in als salon, inclusief signing en klappbord. Om de intimiteit van de ontmoetingen te waarborgen, betrad het publiek de expositie via de steeg, aan de zijkant van het pand. Deze entree zette de toon voor de schaduwzijde van immigratie gekoppeld aan de nagelindustrie, doordat deze ingericht is als een herdenkplek voor veertig Vietnamese nagelartiesten die omkwamen tijdens de illegale overtocht naar Europa. De herdenkplek bestond uit gezeefdrukte portretten in de steeg, een namenlijst, orchideeën, kaarsen en een altaar in de binnentuin.

Herdenkplek tijdens *Nails*, Pauline Oosterhoff i.s.m anderen, foto Hunag Nguyen

Herdenkplek tijdens *Nails*, Pauline Oosterhoff i.s.m anderen

Vervolgens betrad het publiek de projectruimte die ingericht was als wachtruimte voor de nagelbehandelingen. In dezelfde ruimte werd het werk van kunstenaar Đăng-Vũ Đăng getoond. Als afstameling van twee vietnamese bootvluchtelingen, ging hij met de bezoekers een gesprek aan over zijn identiteit en culturele bagage. In de smaken pandan-kokos en koffie-gecondenseerde melk bood hij hen zelfgemaakte jelly puddings aan. Deze puddings kookte hij ter plekke en goot hij in mallen die hij maakte van de brokstukken van de ornamenten van het keizerlijke graf van de Nguyễn dynastie.

In een videowerk ziet de bezoeker zijn worsteling. Is het afval, of is het rijks erfgoed? Heeft hij ze rechtmatig meegenomen, of moet hij ze terugleggen? Het koken is voor Đăng-Vũ Đăng een manier om verhalen te vertellen en met publiek in gesprek te gaan.

Presentatie Đăng-Vũ Đăng tijdens *Nails*, Pauline Oosterhoff i.s.m anderen, foto Hunag Nguyen, 2023

Presentatie Đăng-Vũ Đăng tijdens *Nails*, Pauline Oosterhoff i.s.m anderen, foto temet.studio, 2023

Gedurende de werkperiode ontwikkelden we in samenwerking met de betrokken salons ook een serie excentrieke nagelkunstwerkjes. Deze bestonden uit afgegoten vingers, waarop een acryl

Presentatie nagelkunst tijdens *Nails*, Pauline Oosterhoff i.s.m anderen, foto Huang Nguyen

nagelsample van de nagelkunstenaars werden bevestigd. Als ware galerie objectjes, met prijslijst en rode stickertjes, kon het wachtende publiek deze als tentoonstelling bekijken en aanschaffen.

De bezoekers die voor €14 een nagelbehandeling hadden geboekt, werden gevraagd om hun schoenen te wisselen voor Vietnamese slippers. Deze slippers werden speciaal voor de tentoonstelling ontwikkeld met nagellak en strasstenen door de nagelartiesten. Op dit speciale schoeisel begeven ze zich naar het salon gedeelte, waar ze een professionele nagelbehandeling ontvangen. De documentaire maakt de weg vrij naar een ontmoeting van mens tot mens.

We kijken terug op een zeer geslaagde en gelaagde tentoonstelling waarbij er verbinding is gezocht met de Vietnamese gemeenschap en waarbij we veel kwalitatieve bezoeken gehad hebben.

Op 2 juni gaf Pauline Oosterhoff een lezing over de beladen dynamiek tussen de schoonheidsindustrie en migratiestromen. In deze lezing ging ze in gesprek met Đăng-Vũ Đặng en Matt Steinglass.

Deze installatie is doorgereisd naar de [Parade Amsterdam](#).

Nails, Pauline Oosterhoff i.s.m anderen

Nagelstudio tijdens Nails, Pauline Oosterhoff i.s.m anderen

Traditionele Vietnamese slippers tijdens Nails, Pauline Oosterhoff i.s.m anderen, foto temet.studio, 2023

4. *The Side Eye* - gecureerd door Yannik Güldner

openstelling: 23 september - 8 oktober

werkperiode: juli - oktober

Je voelt de ogen op je rusten, de blikken van opzij, licht draaiende hoofden terwijl je langsloopt. Oordelend? Goedkeurend? Afkeurend? Starend. Deze groepstentoonstelling onderzoekt "The Side Eye"; de blik van de ander. In deze tentoonstelling brengt curator Yannik Güldner zes kunstenaars samen die de kritische dialoog aangaan rond de vraag - *Hoe zie jij mij?* Ze onderzoeken de rol van het uiterlijk hierin en de dunne lijn tussen identiteit en stereotype.

De tentoonstelling met werken van Cihad Caner, Willem de Haan, Margriet van Breevoort, Heather Dewey-Hagborg, Yun Lee en Lucy Glendinning verbindt persoonlijke ervaringen van de kunstenaars met hun maatschappelijke implicaties.

Voor deze groepstentoonstelling heeft Das Leben am Haverkamp de curator Yannik Güldner gevraagd om de tentoonstelling samen te stellen. Hiermee onderzoeken wij de meerwaarde van programmerende externen, om zo andere perspectieven op mode en programma maken welkom te heten. Daarnaast was het de eerste groepstentoonstelling met bestaand werken. Het maakproces betekende in dit geval dus het creëren van een tentoonstelling.

Yannik heeft de werkperiode gebruikt om de expositie samen te stellen. Zijn persoonlijke ervaring als excentriek gekleed persoon was het inhoudelijke vertrekpunt. Als beginnend curator hebben we hem begeleid om na te denken over publieksbenadering, selectiecriteria voor het samenstellen van de show en de manier waarop de route door de ruimte een verhalende bijdrage kan leveren. Het kunnen werken met professionele budgetten was voor hem een kans om internationale kunstenaars te benaderen.

Bij het binnenkomen van de ruimte werd de bezoeker geconfronteerd met een bonte verzameling van memes en korte tiktok video's die gedeeld zijn onder de hashtag Side Eye. Dit was de visuele introductie in het fenomeen 'side eye' in internetcultuur. Vervolgens trok het videowerk van Cihad Caner je naar de benedenruimte. Het videowerk *Demonst(e)rating the Untamable Monster* werd geïnstalleerd op twee grote schermen te midden van onze verduisterde werkplaats. In deze tweekanaals video-installatie reageert Caner op de hardnekkige karakterisering door de reguliere media van degenen die als 'anders' worden beschouwd als 'monsterlijk'. Op de werktafel daarachter bevond zich

Totem of Mankind van Margriet van Breevoort, *The Side Eye*, foto Tommy Smits

The Side Eye, foto Tommy Smits

het dramatisch uitgelichte werk *Feather Child* van Lucy Glendinning. De pluizige kwetsbare sculptuur is voor Lucy een beeld van een 'exotische' ander. Kunnen we ontsnappen aan deze stereotypering? In de projectruimte was vervolgens het hyperrealistische en vervreemdende werk *Totem of Mankind* van Margriet van Breevoort te zien. De mensachtige sculptuur, in de vorm van kubussen geperst, verdiept de vraag wat het betekent om in hokjes te denken. Op de achtermuur was het werk *Watson's Ghost* van Dr. Heather Dewey-Hagborg te zien dat impact demonstreert van technologie op onze perceptie van anderen. Het toont een groot aantal verschillende interpretaties van hoe geneticus James Watson eruit zou kunnen zien, alleen gebaseerd op DNA. Het werk confronteert ons met de ware

Feather Child door Lucy Glendinning, *The Side Eye*, foto Tommy Smits

videowerk *Demonst(e)rating the Untamable Monster* door Cihad Caner, *The Side Eye*, foto Tommy Smits

complexiteit van het leven en de verstrengeling van genetica met expressie, omgeving en toeval. Aan de wanden waren een aantal werken uit de serie *Super Soft* van Willem de Haan te zien. De serie laat je ervaren hoe ons brein in staat is om in een fractie van een seconde een beeld van een persoon te creëren - gewoon door kledingstukken tegen een bushalte te zien leunen.

Super Soft van Willem de Haan, *The Side Eye*, foto Tommy Smits

Op 1 oktober voerde Yun Lee de lecture-performance *On Illegibility* op. Hen onderzocht met een gekleide, vervormde kopie van diens eigen gezicht, hoe gezichtsherkenningsoftware op basis van biometrie mensen categoriseert in ras, geslacht en leeftijd. Door te kneden met de klei wordt het publiek getuigen van de absurde categorisering en wordt uitgenodigd over de implicaties ervan na te denken.

prop van performance *On Illegibility* van Yun Lee in de koelkast van Das Leben am Haverkamp, foto van Das Leben am Haverkamp

5. Screening *Alter Ego's*

opencall; open van 16 juli t/m 10 september
screening: 17 november t/m 12 januari

Voor *Screening Alter Ego's* transformeerde de gevel van Das Leben am Haverkamp tot een openlucht-bioscoop. Elke twee weken werd er een nieuw experimenteel drieluik getoond, waarin een nieuwe generatie beeldmakers gepresenteerd werd. De werken variëren van experimentele film tot animatie tot virtuele mode en onderzoeken het lichaam en de handeling van het verkleden in relatie tot identiteit.

In november en december hebben we steeds twee weken lang het werk van één maker op de ramen geprojecteerd. In deze donkere maanden waren de films elke dag van 17:00 - 23:00 uur doorlopend te zien vanaf de drukke straat waaraan wij gevestigd zitten. Het gaf ons de mogelijkheid om ons initiatief en programma visueel te profileren voor een breed lokaal publiek. Ook geeft het de mogelijkheid om een verscheidenheid aan (internationale) makers een podium te bieden.

De selectie van de werken kwam tot stand middels een open call waarin we makers in de disciplines van kostuum, mode, virtual fashion, animatie en beeldende kunst opriepen bestaande videowerken

in te sturen. We zijn erg enthousiast over de 72 inzendingen die we hebben mogen ontvangen en die veel verschillende perspectieven en nationaliteiten vertegenwoordigen. Via een Open Call konden we met makers in contact komen die niet op onze radar staan en ons perspectief verbreden.

NOBU, BABA, HENK van Lisa Konno & Sarah Blok tijdens *Screening Alter Egos*

We stelden voor de selectieprocedure van de makers een meerstemmige selectiecommissie samen. Het afgelopen jaar bestond deze selectiecommissie uit: Frank Verkade (Current Obsession, platform voor hedendaagse sieraden en visuele cultuur), Verena Blok (kunstenaar en filmmaker), Leroy van Halen (ontwerper en modedocent WDKA) en Smaibery P. (eigenaar van barbershop Smiley's gesitueerd aan de overkant van de straat). Met deze commissie hebben we geprobeerd om een programma te creëren wat relevant is binnen het hedendaagse kunst- en modeveld, maar dat ook aanspreekt bij niet-academisch geschoold publiek. De selectiecommissie heeft uiteindelijk vier makers geselecteerd op basis van het ingezonden werk. Zij werden uitgenodigd om hun werk te vertalen naar een drie sporen video, die zich leent voor de afmetingen van onze gevel.

De volgende werken zijn geselecteerd en te zien geweest:

NOBU, BABA, HENK - Lisa Konno & Sarah Blok
17.11.2023 - 30.11.2023

In deze documentaire/modelfilm cross-overs worden vaders met een migratieachtergrond gevraagd naar ontheemding, succes en familierelaties. Iedere vader is gekleed in een modecollectie geïnspireerd op zijn levensverhaal en biculturele identiteit. De presentatie van dit werk maakte tevens onderdeel uit van OBSESSED! Jewellery Festival.

love at first bytes - Felizitas & Theresa Hoffmann
01.12.2023 - 14.12.2023

Op grond van de UK General Data Protection Regulation hebben individuen het recht op toegang

tot en het ontvangen van een kopie van hun persoonlijke data.

Deze wet stelde Felizitas en Theresa Hoffmann in staat de beelden van de bewakingscamera's van de London Underground (Transport for London) van passagier 061651774505 te verkrijgen en dit om te vormen tot een AI-liefdesverhaal.

Starting with a hush - Benjamin Pompe
15.12.2023 - 28.12.2023

Starting with a hush verweeft een gefragmenteerd verhaal afkomstig van verschillende oorsprongen. De film roept vragen op over een beoogde toekomst en een verleden dat in het geheugen verloren is gegaan. Deze elementen versmelten en bieden ruimte voor rijke, speelse, persoonlijke interpretatie en identiteitsvorming.

Using One's Feet Has Become An Option Of Last Resort - Tra My Nguyen
29.12.2023 - 12-01-2024

De motorcultuur in het hedendaagse Vietnam is sinds de jaren tachtig het symbool geworden van de overgang van het land naar het kapitalisme. Dit multidisciplinaire werk onderzoekt verschillende aspecten, zoals consumentisme, mobiliteit, mode, gender en klassenidentiteit, om de opkomende straatstijl van Vietnamese motorrijders te verkennen die beschermende kleding dragen tegen de zon.

Starting with a hush van Benjamin Pompe tijdens *Screening Alter Egos*

Samenwerkingspartners

Onze partners stellen ons in staat om een evenement specifiek publiek te bereiken en daarmee buiten ons eigen netwerk te treden. We zijn constant op zoek naar partners waarmee er een interessante wisselwerking aangegaan kan worden, die een divers publiek kunnen bieden en die passend zijn bij de desbetreffende activiteit. Verder ambiëren we om duurzamer met onze producties om te gaan door de ontwikkelde werken, waar mogelijk, door te laten reizen en zo meer bereik te genereren. Zo is het werk dat Pauline ontwikkeld heeft ook op de Parade Amsterdam getoond.

Onze samenwerkingspartners in 2023 waren:

Warehouse (activiteit 1) Warehouse is een in Amsterdam gevestigd platform dat ruimte creëert voor verkennende, kritische teksten over mode en kleding. Ze treden op als uitgeverij en platform voor dialoog. In samenwerking met Warehouse organiseerden we een artist talk met Philipp Schueller.

Rewire Festival (activiteit 2) is een internationaal geroemd festival voor experimentele muziek en crossovers met performance en installatiekunst, dat jaarlijks in Den Haag plaatsvindt. De initiatiefnemer Bronne Keesmaat heeft inmiddels zijn intenties voor een langdurige samenwerking met onze ruimte uitgesproken, met het idee om de cross-over tussen muziek en mode een vaste plek in het programma te geven. We krijgen alle ruimte om passende makers aan te dragen en worden via Rewire gefaciliteerd bij de productie en communicatie.

Hoogtij Den Haag (activiteit 1,3,4,5) is een hedendaagse kunstroute, die vier maal per jaar plaatsvindt. Tijdens dit evenement stellen nagenoeg alle kunstinstellingen in en rondom het centrum van Den Haag zich open op een vrijdagavond van 19.00-23.00 en is er een programmaboekje beschikbaar. Hoogtij is alom bekend in Den Haag en omstreken en brengt een groot cultureel geëngageerd publiek op de been. Hoogtij brengt via hun sociale media, website en drukwerk onze evenementen onder de aandacht.

Nagelstudio's (activiteit 3) We hebben samengewerkt met een verscheidenheid aan nagelstudio's in Den Haag en Amsterdam voor de tentoonstelling *Nails*. Deze nagelstudio's koppelden ons aan nagelstylisten en ze brachten de tentoonstelling bij hun eigen netwerk onder de aandacht.

Bermuda Open (activiteit 3) is een open studio route voor hedendaagse kunst in het centrum van Den Haag. Deze vond plaats tijdens openstelling van *Nails* waarbij zowel ons studio gedeelte als de tentoonstelling te zien was.

OBSESSED! Jewelry Festival (activiteit 5) is een programma dat is samengesteld door Current Obsession en richt zich op sieradengerelateerde tentoonstellingen, lezingen, workshops en open ateliers. De filmvertoning *NOBU, BABA, HENK* van Lisa Konno en Sarah Blok was opgenomen in het OBSESSED! programma en programmakrant.

Publiek en communicatie Communicatiestrategie en doelgroep

Deze uitwerking van de artistieke doelen ging hand in hand met het vergroten van onze reikwijdte en het creëren van meer draagvlak voor ons initiatief. Hoe kunnen we binnen onze missie ruimte creëren voor andere stemmen en toegankelijk worden voor een breed publiek? Het jaarprogramma van 2023 had als doelstelling om methodes te ontwikkelen om buiten onze eigen kring en netwerk te kunnen treden door middel van:

- aangaan en versterken partnerschappen (alle activiteiten)
- ontwikkelen nieuw programmaonderdeel waarin we perspectieven op mode inbrengen uit de cultureel diverse buurt waar we gevestigd zitten. (activiteit 3)
- één werkperiode/activiteit inrichten voor een curator i.p.v. een maker (activiteit 4)
- ontwikkelen open call (activiteit 5)
- aanstellen externe selectiecommissie (activiteit 5)
- een nieuwe vormgeving ontwikkelen voor nieuwsbrief, raamtekst en aankondiging op de gevel, persberichten (alle activiteiten)
- vernieuwde website waarin het publieksprogramma duidelijker te onderscheiden is van het collectief
- oprichten en samenstellen van Raad van Advies (reflectie en professionalisering op programma)

We hebben met enthousiasme geconstateerd dat we in 2023 met behulp van het bovenstaande programma en actiepunten in korte tijd veel nieuwe publieksgroepen en makers hebben kunnen bereiken. Dit vertaalt zich niet alleen terug in de kwantiteit van de gestegen bezoekersaantallen en het explosief gegroeide aantal volgers op onze sociale kanalen, maar ook in de diversiteit van deze nieuwe bezoekers die we door de specifieke thema's die per activiteit aangesneden worden hebben bereikt. We willen ons het komende jaar dan ook blijven inspannen om deze onverwachte ontmoetingen te faciliteren via de artistieke keuzes die we maken en de manier waarop we publiek benaderen.

Mode, Design en Hedendaagse kunst publiek:

Een doelgroep die geïnteresseerd is in mode, design, hedendaagse kunst en interdisciplinaire praktijken. Deze groep bestaat uit geïnteresseerden, vakpubliek, andere makers of kunststudenten. Dit is een sociaal geëngageerd publiek dat op zoek is naar vernieuwing en maatschappelijke reflectie.

We bereiken hen op landelijk en internationaal niveau via onze mailinglist, uitnodigingen, website, sociale media en instagram advertenties. Verder bereiken we ze door samenwerkingspartners en media partners te betrekken die een gedeeltelijk overlappend publiek hebben, waaronder Current Obsession en Rewire Festival.

Daarnaast is er in de regio Den Haag een vast publiek die veelvuldig de kunstinstellingen in de regio bezoeken en die regelmatig terugkeren tijdens kunstroutes, open ateliers en festivals. We bereiken dit publiek specifiek door deel te nemen aan kunstroutes, onze regionale samenwerkingspartners en geprinte uitnodigingskaarten te verspreiden bij kunstinstellingen.

Activiteit/maker specifiek publiek:

Daarnaast zorgt de thematiek van de activiteiten of de geselecteerde maker voor een specifiek publiek. Bij de tentoonstelling *Nails* (2023) konden we daar bijvoorbeeld via de betrokken Vietnamees-Nederlandse nagelkunstenaars de Vietnamese Community bereiken en bij de tentoonstelling *Framed Intimacy* (2023) een Amsterdams club-publiek. We merken dat een gedeelte van dit publiek terug blijft keren, wat we als erg positief zien en als een methode om ons netwerk steeds verder uit te breiden. Zo bouwen we een community.

Buurtbewoners:

Er komen regelmatig buurtbewoners uit onze multi-culturele wijk en toevallige voorbijgangers als publiek binnen. Ze hebben vaak weinig affiniteit met kunst en cultuur maar hun nieuwsgierigheid wordt geprikkeld waardoor ze na een aantal keer afwachting langs gelopen te zijn, toch naar binnen stappen. We zijn dit steeds meer gaan stimuleren door het pand tijdens openstelling er open en benaderbaar uit te laten zien door een uitnodigend en bont beschilderd bord buiten te zetten tijdens openstelling en duidelijke visuele uitingen op de gevel/ramen aan te brengen.

Publiek tijdens Hoogtij bij Das Leben am Haverkamp

Publiciteit

Focus tekst over de tentoonstelling *Procrustinean*, printoplage 500
<https://www.thisiswarehouse.com/focus/2023-06-08-love-all-live-or-caring-for-the-other>

Over *Framed Intimacy* tijdens Rewire Festival:
<https://www.kaltblut-magazine.com/rewire-festival-2023/>

Over het project *Framed Intimacy* <https://www.glamcult.com/articles/bodil-ouedraogo-showcases-framed-intimacy-at-glamcult-store/>

Over *Framed Intimacy* tijdens Rewire Festival
<https://www.rewirefestival.nl/artist/framed-intimacy>

Framed Intimacy, in Glamcult #140 THE NIGHT ISSUE, November 2023, print

Vernoeming Das Leben am Haverkamp en de tentoonstelling *Nails* in NRC Weekend (bereik) 520.000 - printoplage 147.000
<https://www.nrc.nl/nieuws/2023/05/04/eau-deau-a4162902>

Over het project *Nails* van Pauline Oosterhoff
<https://www.nporadio1.nl/uitzendingen/een-uur-cultuur/93466e72-433d-4ed8-b388-594c1be-95b4a/2023-08-26-gijs-wilbrink-pauline-oosterhoff-ea>

Over *The Side Eye* tijdens Hoogtij:
<https://jegensentevens.nl/2023/10/a-journey-through-alleyways-bureacracy-and-the-hague-hoogtij-74/>

Over de lecture performance *On Illegibility* als onderdeel van *The Side Eye*
<https://instrumentinventors.org/agenda/on-illegibility-at-das-leben-am-haverkamp/?lang=nl>

Publieksbereik

Bezoekersaantallen van tentoonstellingen (fysiek):

Philipp Schueller, <i>Procrustinean</i>	
tentoonstelling	287
artist talk	15
Bodil Ouédraogo, <i>Framed Intimacy</i>	
tijdens Rewire Festival	454
Pauline Oosterhoff, <i>Nails</i>	
tentoonstelling	264
nagelbehandeling	35
lezing	16
<i>The Side Eye</i>	
tentoonstelling	326
lezing-performance Yun Lee	22
gevel Screening: <i>Screening Alter Ego</i>	2.400*

totaal fysieke bezoekers	3.819
--------------------------	-------

**schatting vanwege presentatie in de publieke ruimte tijdens avonduren*

Bezoekersaantallen digitale media Das Leben am Haverkamp (online):

website	6.000*
Instagram volgers	4.010
Facebook volgers	1.600
nieuwsbriefontvangers	848
inzendingen Open Call: <i>Screening</i>	72

totaal online bezoekers	12.593
-------------------------	--------

**schatting vanwege overstap naar vernieuwde website*

Ontvangsten en indirect bereik

Naast reguliere bezoekers hebben we gedurende het jaar ook groepen ontvangen, zoals studenten van KABK, Art-s-cool (jongeren en kunst), kunstenaars van Kunstpodium T, workshop deelnemers, curatoren en cultuurbeleidsmakers van de Gemeente Den Haag. Hiernaast hebben we gastlessen, lezingen of workshops gegeven bij verschillende kunstacademies en kunstinstellingen waarbij we onze activiteiten en programma onder de aandacht brengen. Dit hebben we in 2023 o.a. gedaan bij Kunstpodium-T (begeleiders Master/Apprentices program), KABK (masterclass van 1 week voor alle

textiel en mode studenten), KABK studium generale, WDKA.

Diversiteit en inclusie

Afgelopen jaar is Das Leben am Haverkamp op zoek gegaan naar manieren om nieuwe stemmen binnen te brengen in het samenwerkingsverband om zo aan bredere maatschappelijke betekenis te winnen. Als initiatief vinden we het belangrijk dat een brede groep makers en publiek zich welkom voelt om deel te nemen aan onze activiteiten. We zijn ervan overtuigd dat ons uitgangspunt van mode, beauty en kostuum, een brede doelgroep interesseert en zien dit dan ook als een kracht.

In 2023 ontwikkelde we met het oog op diversiteit en inclusie een nieuw programmaonderdeel, waarin we streven om een verbinding tot stand te brengen met de unieke buurt waar ons initiatief gevestigd zit. De buurt, die wordt gekenmerkt door Aziatische eetgelegenheden, accupunctuursalons, moskeeën, nagelsalons, haarwinkels en raamprostitutie, vormt het vertrekpunt van waaruit we een gelijkwaardige samenwerking tot stand willen brengen. We worden hierbij gedreven door de vraag: wie zijn onze burens en wat betekent mode voor hen? Onder de werktitel meet the neighbours traptten we dit jaar het programma format af met een zeer bijzondere samenwerking tussen de nagelkunstenaars van VN Happy Nails, Gala Nails en sociaal wetenschapper Pauline Oosterhoff, die gezamenlijk onze projectruimte tot nagelstudio transformeerden. Het bleek erg waardevol om via de inhoud en onderwerp van het programma contact te leggen met de Vietnamese gemeenschap, buurtbewoners en geïnteresseerden in beauty en nagels die normaliter niet snel kunststruimtes binnen gaan. Na deze ervaring zien we dan ook veel kansen om middels artistieke inhoud bij te dragen aan diversiteit en inclusie.

Daarnaast zijn we doorlopend onze publieke toegankelijkheid aan het verbeteren. Zo hebben we onze projectruimte rolstoeltoegankelijk gemaakt en is ons reguliere programma altijd gratis te bezoeken. We passen 2-talige communicatie toe en wanneer de activiteit er om vraagt een derde taal. Daarnaast communiceren we duidelijker over onze activiteiten via signing en uitnodigende tekst op de ruiten van de gevel. Ook hebben we met hetzelfde doel afgelopen jaar een nieuwe website gelanceerd. De website onderscheidt duidelijk de twee takken van Das Leben am Haverkamp: de programmering in de ruimte en het collectief, waardoor de agenda, openingstijden en evenementen beter te vinden zijn. De Nederlandse versie is momenteel in ontwikkeling en verwachten we dit jaar te lanceren.

Tot slot zoeken we naar manieren om, daar waar besluitvorming tot stand komt, diverse perspectieven aan tafel te krijgen. Zowel bij het samenstellen van de Raad van Advies als bij het formeren van een selectiecommissie voor de Open Call, streven we ernaar diverse culturele perspectieven, genders, leeftijden en educatie achtergronden vertegenwoordigd te zien.

Bedrijfsvoering Personeel en bestuur

Ons programma bestaat naast ons makerschap en we zijn ervan overtuigd dat deze elkaar positief beïnvloeden. Qua tijdsinvestering hebben we hierin een balans gevonden. Gemiddeld werken alle vier de leden van ons collectief 8 uur per week voor de stichting, wat een totale omvang van 0,8ft maakt.

De artistieke leiding en het programma maken is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ook de productie en begeleiding van de makers en publiek is een gedeelde verantwoordelijkheid. Daarnaast hebben we de volgende taakverdeling: fondsenwerving, tekstredactie (Anouk + Dewi), communicatie en beeldredactie (Gino), planning en archief (Christa), financiële administratie (Dewi). Momenteel voeren de leden van het collectief de werkzaamheden uit als zzp'er, op basis van facturatie en urenregistratie. De stichting heeft geen personeel in dienst.

Bij de oprichting van Stichting Das Leben am Haverkamp hebben we ervoor gekozen om zelf het bestuur te vormen. We zijn tot deze keuze gekomen omdat we een kleinschalige instelling zijn en onze presentatieruimte direct verbonden is met ons atelier en werkplaats. Inhoudelijk gezien is het programma het verlengstuk van ons makerschap en hangen de mogelijkheden die wij scheppen voor makers samen met onze persoonlijke eigenschappen, vaardigheden en kennis. Waar deze persoonlijke verwevenheid in artistieke zin een kracht is, ervaren we het gelet op Governance Code als een struikelblok. We zijn ons er namelijk van bewust dat in dit bestuurlijke model geen verantwoording naar derden gewaarborgd is.

Reflectie, transparantie en controle van derden is weldegelijk iets dat wij belangrijk vinden. Daarom hebben we het afgelopen jaar een Raad van Advies samengesteld die ons gevraagd en ongevraagd adviseert m.b.t. onze programmering, werkwijze en bedrijfsvoering. Met een diverse samenstelling kan zij met de blik van buitenaf onze stichting en activiteiten verrijken en toetsen. We ambiëren om het komende jaar de bevoegdheden van de Raad van Advies verder te formaliseren en mede door

hun input onze stichting verder te ontwikkelen. Daarnaast is er eind 2023 contact geweest met Cultuur + Ondernemen om in 2024 een traject te volgen om Das Leben am Haverkamp beter aan de Governance Code te laten voldoen door o.a. de nodige bestuurshervormingen door te voeren.

Fair practice

Omdat we zelf makers zijn, weten we waar de pijnpunten zitten op het gebied van Fair Pay. In onze rol als programmamaker voelen we ons daarom zeer verantwoordelijk om voor artistieke arbeid een passende vergoeding te betalen. Juist wanneer het startende makers en experiment betreft vinden we een passende fee van belang, omdat het opbouwen van een kunstenaarscarrière anders alleen weggelegd is voor diegene die het privilege hebben om de benodigde onbetaalde tijdsinvestering te kunnen maken.

Publiek tijdens *Nails*, Pauline Oosterhoff i.s.m anderen

We streven ernaar om op een duurzame manier bij te dragen aan werkterrein voor makers die zich autonoom profileren in (of aangrenzend aan) de modediscipline. Dit houdt in dat we makers eerlijke fees betalen. Aangezien de projecten zonder verkoopdoel worden gerealiseerd hanteren we hiervoor de richtlijn kunstenaarshonoraria. Ook een redelijk productiebudget dat in verhouding staat tot de omvang van het project is naar ons idee van vitaal belang voor een gezonde sector. Op deze manier kunnen makers zich blijven ontwikkelen en tijd vrijmaken voor het creëren van nieuw werk. We leggen afspraken over de werkzaamheden, budgetten, rechten en plichten vast in een overeenkomst. We zijn ervan overtuigd dat goed opdrachtgeverschap leidt tot prettige samenwerkingen op de lange termijn. Dit houdt in dat we ten alle tijden ook alle andere betrokkenen een eerlijke prijs betalen voor hun arbeid, zij het fotografen, grafische vormgevers, adviseurs, tekstschrijvers en suppoosten. We baseren de tarieven op de richtlijnen van De

Zaak Nu, een bond van Nederlandse presentatie-instellingen en haar artistieke medewerkers.

Ook streven we ernaar om alle gemaakte uren op het gebied van organisatie financieel te compenseren, al is dat het afgelopen jaar niet altijd gelukt. We betrappen onszelf erop vaak meer tijd te investeren dan begroot is, maar realiseren ons tegelijkertijd dat dit op de lange termijn niet houdbaar is. Te meer omdat we in geval van bijvoorbeeld ziekte of verlof moeten kunnen blijven functioneren en niet afhankelijk mogen zijn van verborgen onbetaalde uren die we externe medewerkers niet kunnen vragen te maken. Door middel van nauwkeurige urenregistratie kunnen we dit steeds realistischer inschatten.

Financiën en jaarrekening

Financiële positie

In 2022 hebben we Stichting Das Leben am Haverkamp opgericht, wat onze mogelijkheden tot financiering vergroot heeft. Het jaarprogramma in 2023 is genereus ondersteund vanuit de regeling 1-jarige activiteitsubsidie van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Dit heeft ons veel zekerheid gebracht en gold als een stabiele basis van waaruit we co-financiering hebben kunnen werven bij andere fondsen en partners. De resultaten daarvan laten veel draagvlak zien. We zijn erg dankbaar voor de subsidies die we van Stroom Den Haag, Gemeente Den Haag en het Cultuurfonds hebben mogen ontvangen voor onze activiteiten.

Daarnaast zijn er partners die in de vorm van productieondersteuning en communicatie bijdragen zoals Rewire Festival, Current Obsession en Warehouse en hiermee producties mogelijk hebben gemaakt. Tot slot konden we nog rekenen op beschikbare eigen inkomsten.

Via de bovenstaande financieringsbronnen hebben we alle voorgenomen activiteiten van het programma van 2023 kunnen realiseren. We zijn erg dankbaar voor al deze steun.

appendix: Jaarrekening

Stichting Das Leben am Haverkamp

Staat van Baten en Lasten 2023

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	
Baten			
Eigen ontvangsten	1.917,00	0,00	
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	78.682,00	0,00	
Cultuurfonds	4.311,00	0,00	
Stroom den Haag pro kunstproject	10.141,00	0,00	
Gemeente Den Haag HKCP	<u>8.500,00</u>	<u>0,00</u>	
	103.551,00		0,00
Lasten			
<i>Activiteitslasten</i>			
Personeelinhuur	22.244,00	0,00	
Materiële lasten	48.260,00		
<i>Beheerslasten</i>			
Personeelinhuur	19.950,00	0,00	
Materiële lasten	<u>13.095,00</u>	<u>21,00</u>	
	103.549,00		21,00
Batig saldo	<u>2,00</u>	<u>-21,00</u>	

Stichting Das Leben am Haverkamp

Specificatie Lasten

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	
Aciviteitslasten			
<i>Personeelinhuur</i>			
Aristieke bgeleiding en organisatie	7.287,00	0,00	
Productie en opbouw	6611	0,00	
Communicatie en PR	8.346,00	0,00	<u>0,00</u>
	<u>22.244,00</u>		
<i>Materiële lasten</i>			
Honoraria kunsenaars en externe curator	26.188,00		
Reis en transportkosten	2.214,00		
Materiaalbudget tentoonstellingen	4.465,00		
Fotografie	1.200,00		
Grafisch ontwerp	750,00		
Drukwerk	677,00		
Toezicht/suppoosten	4.550,00		
Externe dekundige produktiewerk	7.686,00		
Catering	<u>530,00</u>		
	<u>48.260,00</u>	<u>0,00</u>	
Beheerslasten			
<i>Personeelinhuur</i>			
Artistieke leiding	7.000,00		
Zakelijke leiding	4.200,00		
Fondsenwerving	3.500,00		
Administratie en facilitair	3.500,00		
ICT en website-onderhoud	<u>1.750,00</u>	<u>0,00</u>	
	<u>19.950,00</u>		
<i>Materiële lasten</i>			
Huisvesting	12.810,00	0,00	
Kantoorkosten	101,00	21,00	
Bankkosten	<u>184,00</u>	<u>0,00</u>	<u>21,00</u>
	<u>13.095,00</u>		

Stichting das Leben am Haverkamp

Balans 31-12-2023

Activa			Passiva		
	12/31/2023	12/31/2022		12/31/2023	12/31/2022
Nog te ontvangen subsidies	23.805,00	0,00	Stichtingsvermogen	179,00	200,00
Omzetbelasting	8.785,00	0,00	resultaat boekjaar	2,00	-21,00
				181,00	179,00
Liquide middelen					
Banktegoed	52.692,00	63.125,00	Kortlopende schulden		
			Crediteuren	15.250,00	0,00
			Vooruitontvangen subsidies	69.851,00	62.946,00
				85.101,00	62.946,00
	85.282,00	63.125,00		85.282,00	63.125,00